

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 บทนำต้นเรื่อง	1
1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2
1.2.1 เทคนิคเทอร์โมลูมิเนสเซนส์	2
1.2.2 ข้าวเกรียบปลา	6
1.2.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและคุณภาพทางประสาทสัมผัส	7
1.2.4 การวิเคราะห์ทางเคมี	8
1.2.5 การวิเคราะห์จุลินทรีย์	9
1.3 วัตถุประสงค์	10
บทที่ 2 ทฤษฎี	11
2.1 ข้าวเกรียบปลา (Fish Cracker)	11
2.1.1 ส่วนผสมหลักของข้าวเกรียบปลา	11
2.1.2 กระบวนการผลิตข้าวเกรียบปลาแบบสด	13
2.1.3 การเสื่อมเสียของข้าวเกรียบปลาสดแบบสด	15
2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเสื่อมเสียของผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบปลาสดแบบสด	16
2.2 ระบบวัดรังสีแกมมาด้วยหัววัดแบบสารกึ่งตัวนำชนิดเจอร์มาเนียมบริสุทธิ์สูง	17
2.3 การฉายรังสีอาหาร	19
2.3.1 แหล่งของรังสี	20
2.3.2 ระดับการฉายรังสี	23
2.3.3 กลไกการเกิดปฏิกิริยาของการฉายรังสีอาหาร	25
2.3.4 การเปลี่ยนแปลงทางคุณค่าโภชนาการ	28
2.3.5 การประยุกต์ใช้รังสีทางการค้า	32
2.3.6 กฎหมายเกี่ยวกับการฉายรังสีอาหาร	33
2.4 หลักการพื้นฐานของเทอร์โมลูมิเนสเซนส์	34

บทที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	39
3.1 วัสดุ วัสดุดิบ สารเคมี อุปกรณ์และเครื่องมือ	39
3.1.1 วัสดุดิบ	39
3.1.2 สารเคมี	39
3.1.3 วัสดุ อุปกรณ์	39
3.1.4 เครื่องมือ	39
3.2 วิธีการทดลอง	40
3.2.1 ศึกษาผลของรังสีแกมมาคุณภาพการเก็บรักษาข้าวเกรียบปลาแบบสด	40
3.2.2 ขั้นตอนการฉายรังสีและตรวจวัดปริมาณรังสีด้วยระบบวัดรังสีแกมมาของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่ระดับความแรงต่างๆ	46
3.2.3 ขั้นตอนทดสอบลักษณะการตอบสนองของรังสีด้วยสัญญาณเทอร์โมลูมิเนส- เซนต์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการตอบสนองที่ระดับความแรงรังสีต่างๆ	46
บทที่ 4 ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง	47
4.1 ศึกษาผลของรังสีแกมมาคุณภาพการเก็บรักษาข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ)	47
4.1.1 คุณภาพทางเคมี	47
4.1.2 คุณภาพทางกายภาพ	56
4.1.3 คุณภาพทางจุลินทรีย์	60
4.1.4 การวิเคราะห์ทางประสาทสัมผัส	66
4.2 ตรวจวัดปริมาณรังสีด้วยระบบวัดรังสีแกมมาด้วยหัววัด HPGe ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ฉายรังสีที่ระดับความแรงต่างๆ	69
4.3 การตอบสนองต่อปริมาณรังสีของข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ด้วยเทคนิคเทอร์โมลูมิเนสเซนส์	73
4.3.1 กราฟ Glow Curve	73
4.3.2 ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Glow Fit และกราฟปรับเทียบ (Calibration Curve)	75
บทที่ 5 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย	79
5.2 ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก ก	96
ภาคผนวก ข	90
ประวัติผู้เขียน	96

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ค่า Water activity ต่ำสุดสำหรับการการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ในอาหาร	17
2.2	ปริมาณรังสีที่แนะนำให้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ	25
2.3	ปริมาณของรังสีที่ใช้ในการทำลายจุลินทรีย์บางชนิดเมื่อผ่านการให้รังสี	30
4.1	แสดงผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงความชื้นของข้าวเกรียบปลาแบบสดไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสด ฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์	49
4.2	แสดงผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าพีเอชของข้าวเกรียบปลาแบบสดไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์	52
4.3	แสดงผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าทีพีเอชของข้าวเกรียบปลาแบบสดไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ ตามลำดับ	55
4.4	แสดงผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของข้าวเกรียบปลาแบบสดไม่ฉายรังสีที่ (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสีแกมมาปริมาณ 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์	63
4.5	การประเมินทางประสาทสัมผัสของข้าวเกรียบปลาแบบสดหนึ่งโดยใช้วิธี 9-point hedonic scale	66
4.6	การประเมินทางประสาทสัมผัสของข้าวเกรียบปลาแบบสดทอดโดยใช้วิธี 9-point hedonic scale	67
4.7	แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Glow Fit	76

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ขั้นตอนการผลิตข้าวเกรียบปลาแบบสด	14
2.2 หัววัดรังสีชนิดสารกึ่งตัวนำชนิดเจอร์มาเนียมบริสุทธิ์สูง	18
2.3 หัววัดรังสีชนิดเจอร์มาเนียมบริสุทธิ์สูง (High-Purity Germanium: HPGe)	19
2.4 สเปกตรัมแม่เหล็กไฟฟ้า	21
2.5 a) การแตกตัวเป็นไอออนของน้ำ b) การรวมตัวกันของอนุมูลอิสระ	26
2.6 เครื่องหมาย Radura บนผลิตภัณฑ์อาหารฉายรังสี	34
2.7 แสดงการเกิดลูมิเนสเซนซ์ของผลึก	35
2.8 หลักการการทำงานของเครื่องกำเนิดสัญญาณการตอบสนองเทอร์โมลูมิเนสเซนซ์	36
2.9 กราฟระหว่างความเข้มกับอุณหภูมิจะได้กราฟความสัมพันธ์ที่เรียกว่า “Glow-Curve”	37
2.10 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มกับปริมาณรังสีที่ได้จากวิธี Additive	37
3.1 ขั้นตอนการตรวจวัดปริมาณความชื้น	41
3.2 ขั้นตอนการตรวจวัดปริมาณความเค็ม	42
3.3 การตรวจวัดค่า pH ด้วยเครื่อง pH meter	43
3.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ค่าการหืน	44
3.5 ขั้นตอนการวัดการเปลี่ยนแปลงค่าสี L^* , a^* , b^* โดยใช้เครื่อง Mimi hunter	45
4.1 ผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าความชื้นของข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ ตามลำดับ ที่เก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นเป็นระยะเวลา 30 วัน	48
4.2 ผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าพีเอชของข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ ตามลำดับ ที่เก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นเป็นระยะเวลา 30 วัน	51
4.3 ผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าทีบีเอชของข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสด (กือโป๊ะ) ฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ ตามลำดับ ที่เก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นเป็นระยะเวลา 30 วัน	54
4.4 ผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงค่าสีของข้าวเกรียบปลาแบบสด ไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสด รังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ บริเวณผิวหน้าของตัวอย่าง (รูปที่ 4.16A-C) และบริเวณด้านในชั้นตัวอย่าง (รูปที่ 4.16D-F) ที่เก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นเป็นระยะเวลา 30 วัน	59

- 4.5 ผลของรังสีแกมมาต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางจุลินทรีย์ของข้าวเกรียบปลาแบบสดไม่ฉายรังสี (Control) เทียบกับข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสี 1, 2 และ 3 กิโลเกรย์ ตามลำดับ ที่เก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นเป็นระยะเวลา 30 วัน 61
- 4.6 สเปกตรัมรังสีแกมมาของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสดก่อนฉายรังสีแกมมา 69
- 4.7 สเปกตรัมรังสีแกมมาของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสีแกมมาที่ 1 กิโลเกรย์ 70
- 4.8 สเปกตรัมรังสีแกมมาของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสีแกมมาที่ 2 กิโลเกรย์ 70
- 4.9 สเปกตรัมรังสีแกมมาของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสดฉายรังสีแกมมาที่ 3 กิโลเกรย์ 71
- 4.10 สเปกตรัมรังสีแกมมาที่ระดับโดสต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) 72
- 4.11 กราฟการตอบสนองของสัญญาณเทอร์โมลูมิเนสเซนซ์ของข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) เมื่อได้รับรังสีที่ระดับต่างๆ 74
- 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Glow Fit 75
- 4.13 กราฟเปรียบเทียบ (Calibration Curve) ที่รังสีระดับต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่อุณหภูมิ 175 องศาเซลเซียส 76
- 4.14 กราฟเปรียบเทียบ (Calibration Curve) ที่รังสีระดับต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่อุณหภูมิ 200 องศาเซลเซียส 77
- 4.15 กราฟเปรียบเทียบ (Calibration Curve) ที่รังสีระดับต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่อุณหภูมิ 225 องศาเซลเซียส 77
- 4.16 กราฟเปรียบเทียบ (Calibration Curve) ที่รังสีระดับต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่อุณหภูมิ 250 องศาเซลเซียส 78
- 4.17 กราฟเปรียบเทียบ (Calibration Curve) ที่รังสีระดับต่างๆ ของตัวอย่างข้าวเกรียบปลาแบบสด (กรือโป๊ะ) ที่อุณหภูมิ 275 องศาเซลเซียส 78